

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

IV/1172-0/2019

Érkezett:

2019 JÚL 09.

Példány:

1

Kezelőiroda:

DR. BOZSÓ TAMÁS
ügyvéd**Alkotmánybíróság**

A Győri Járásbíróság, mint az első fokon eljáró bíróság útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 26. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Alulírott dr. Bozsó Tamás ügyvéd

[Redacted]
[Redacted] nevében eljárva kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy Abtv. 27. §-e alapján állapítsa meg a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:**1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei****a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése**

2016.03.21. napján panaszosok, mint eladók adásvételi szerződést kötöttek a peres eljárás alperesével az otthonukat jelentő ingatlan tárgyában.

2017.03.17. napján keresetet nyújtottak be a Győri Járásbíróság előtt ezen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a vevő ellen, és az eredeti állapot helyreállítását kérték.

2018.07.16. napján kelt P.20.685/2017/69. számú, elsőfokú ítéletével a Győri Járásbíróság a panaszosok keresetét elutasította.

GYŐRI JÁRÁSBÍRÓSÁG
GYŐR

Érk: 2019 JÚL 01. 79

Példány: Mell:
Az ügyvéd: P. 20. 685 / 2017

2018.09.03.

2018.09.03. napján a panaszosok fellebbezést nyújtottak be az elsőfokú ítélet ellen a Győri Törvényszék részére.

2019.03.05. napján a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú másodfokú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A polgári peres eljárásban a panaszosok lényegében az említett ingatlan adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását kérték, keresetüket elsődlegesen uzsorás szerződés [Ptk. 6:97. §], másodlagosan tévedés [Ptk. 6:90. §] jogcímére alapítva. A szerződés megkötésének a peres eljárásban feltárt körülményei alapján a bíróságnak meg kellett volna állapítania a szerződés érvénytelenségét, azonban a bíróság ítéletét a Polgári Törvénykönyvnek lényegében egy „contra legem” értelmezésére alapozva elutasította. A bíróság a törvényt annak szövegével, a jogtudományi álláspontjával, és a jogalkotói szándékkal ellentétes módon alkalmazta, mely egyéb, lentebb ismertetett tényezők együttesével az alkotmánybírósági gyakorlat szerint megalapozza az ítélet alaptörvény-ellenességét.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A panaszosok a Győri Járásbíróság 2018.07.16. napján kelt, P.20.685/2017/69. számú elsőfokú ítélete ellen, jogi képviselőjük útján 2018.09.03. napján fellebbezést nyújtottak be, ennek következtében került sor a Győri Törvényszék előtti másodfokú eljárásra, melynek ítéletét kérik a panaszosok megsemmisíteni. A panaszosok tehát kimerítették a rendes jogorvoslati eljárásokat. Nyilatkozunk, hogy az ügyben nincs felülvizsgálati eljárás folyamatban, és perújítási eljárást sem kezdeményeztünk.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A megsemmisíteni kért ítélet 2019.03.05. napján kelt, és 2019.05.02. napján került a panaszosok jogi képviselője részére elektronikus úton (cégkapu) kézbesítésre. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje tehát 2019.07.01. napja.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

A panaszosok felperesek voltak a jelen indítványban támadott polgári peres eljárásban, így az érintettségük nem kíván külön bizonyítást.

e) Annak bemutatása, hogy a bíróság a döntésében vagy az eljárásában a támadott jogszabályi rendelkezéseket alkalmazta, és hogy ez a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

Jelen ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítása során mindenképp azt kell tisztázni, hogy kirívó jogértelmezési hiba, sőt valóban *contra legem* jogalkalmazás

történt-e. A peres eljárásban a felperesek elsődlegesen uszorás szerződés [Ptk. 6:97. §] jogcímére hivatkozva kérték a támadott szerződés érvénytelenségének kimondását a bíróságtól. A Ptk. szerint „Ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt kötött ki, a szerződés semmis.” Ezen törvényi szakasz alapján az uszorás szerződésnek négy konjunktív feltételéről beszél a jogtudomány:

- 1) feltűnően aránytalan előny kikötése;
- 2) az aránytalanságnak a szerződés megkötésekor való fennállása;
- 3) a sérelmet szenvedő fél hátrányos helyzete és
- 4) ennek a helyzetnek a kihasználása.

A törvényszék rendkívül elnagyolt indokolásából az olvasható ki, hogy a „feltűnően aránytalan előny” fogalmát rendkívül megszorító módon értelmezi, méghozzá az ún. „fokozott érdektség” fogalmára hivatkozva. A 2018.09.03-ai felperesi fellebbezésben részletesen megindokoltuk, hogy miért helytelen „fokozott érdektség” fogalmára hivatkozva a „feltűnő értékaránytalanságot” ilyen szigorú, megszorító értelmezéssel alkalmazni. A „fokozott érdektség” fogalma kizárólag bírói jogalkotás terméke, a Ptk. az uszorás szerződésre vonatkozó szövege egyáltalán nem ismeri. A fellebbezésben kifejtettük, hogy a tényállás még a bírói gyakorlat alapján sem vonható ennek körébe. A törvényszéki ítélet értelmezése azt sugallja, hogy amennyiben az uszorás szerződés következtében sérelmet szenvedett fél valamilyen értelemben „nyer” az ügyleten, abban az esetben az „aránytalan előny” viszonylat jól kimunkált „alapesetéhez” képest jóval szigorúbb, megszorító értelmezés alapján ítéltető meg az értékaránytalanság. Tekintve, hogy az uszorás szerződések károsultjai szinten minden esetben elmondható, hogy nyernek valamit a ügyleten, így ez az értelmezés teljességgel kiüresíteni az uszorás szerződés fogalmát.

A törvényszéki ítélet az elsőfokú ítélethez képest is szigorúbb értelmezését alkalmazta a 3) feltételnek, amennyiben explicite ki nem mondva, de a felperesektől megkívánta volna az önhiba hiányát a „hátrányos helyzet” fennállta kapcsán. A törvényszék szerint a panaszosok önhibájukból kerültek hátrányos helyzetbe, így nem hivatkozhatnak uszorás szerződésre, mint érvénytelenségi okra. Azonban Ptk. az uszorás szerződés következtében sérelmet szenvedett féltől nem kívánja meg az önhiba hiányát. Ésszerűtlen is lenne, hiszen az uszorás szerződések károsultjairól szinte minden esetben elmondható ez. Az a tény, hogy valaki gazdaságilag vitatható, inprudens döntések következtében kerül „hátrányos helyzetbe”, nem ronthatja le a Ptk. uszorás szerződésre vonatkozó fogalmát. Egyébként az a bizonyos önhiba, amelyre a törvényszék utalt, az a felperesek részéről a devizahitel-szerződés megkötése volt. Átlagos polgárok százezrei kötöttek ilyen szerződéseket,

és az állam többféle formában is nyilvánvalóvá tette, hogy a devizahitel-károsultak helyzete méltányosan ítélandó meg.

A 4) számú feltétel kapcsán a másodfokú eljárásban csatoltuk Menyhárd Attilának az uzorás szerződésről írt tanulmányát [Liber Amicorum Studia L. Vékás dedicata, Budapest, ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék, 1999., 221-240. old.], mely óva int óva int az ezzel kapcsolatos „szűkítő értelmezéstől”, a tanulmány mellett érvel, hogy a „kihasználás” megítélésekor nem követelendő meg, hogy az célzatos, tudatos, kifejezett legyen.

Mindezek alapján elmondható, hogy a támadott bírói döntés egy olyan jogértelmezésen alapul, mely a Ptk. alapján kiolvasható négy feltételből hármat, kizárólag a bírói gyakorlatra alapítottan (sőt, még akár ahhoz képest is ellentétesen) a Ptk. helyes értelmezéséhez képest a jogalkotói szándékkal ellentétesen megszorító módon alkalmaz, tehát egyértelműen egy *contra legem* jogértelmezésről beszélhetünk.

A tévedés, mint megtámadási jogcím kapcsán pedig a törvényszéki ítélet teljes félreértésen alapul, amennyiben nem is azt vizsgálja, hogy a felperesi állítás szerint pontosan miben állt a tévedésük.

Ezen túlmenően elmondható, hogy a támadott ítélet indokolása nem felel meg a tisztességes bírói eljárás alkotmányos követelményének, amennyiben a fellebbezésben felsorolt érveket egyáltalán nem meríti ki, nem tisztázza, hogy pontosan milyen indokolást és milyen érvek alapján alkalmazott.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Alaptörvény következő rendelkezései kerültek megsértésre:

- B) cikk (1) bekezdés: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- R) cikk (2) bekezdés: „Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”
- XXVIII. cikk (1) bekezdés: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

b) A megsemmisíteni kért ítélet alaptörvény-ellenességének indokolása

Az Alkotmánybíróság gyakorlata (pl. 20/2017. (VII. 18.) AB határozat) a bíróság *contra legem* jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása

esetében ér fel az alkotmányossági sérelem szintjére, amely esetében sérteti az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.

Noha álláspontom szerint a kontinentális jogrendszerünktől teljességgel idegen az akár csak burkolt bírói jogalkotás fogalma, és így célszerű volna az Alkotmánybíróság részéről a *contra legem* jogalkalmazás tilalmát generálisan, elvi élel kimondania, a jelenlegi alkotmánybírói joggyakorlat figyelembe vételével, a *contra legem* jogalkalmazáson túl a következő tényezők fennállására alapítjuk azon indítványunkat, miszerint a támadott bírói döntés egyúttal *contra consitutionem* döntésnek tekinthető.

A törvényszék a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta. A törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe, és az ítélet semmiféle indokolást nem tartalmaz abban a tekintetben, hogy miért a kifogásolt módon értelmezte, alkalmazta a vonatkozó jogszabályokat. Jelen ügy vonatkozásában a törvényszék nem teljesítette indokolási kötelezettségét akkor, amikor az ügy egyik leglényegesebb részéről, az adott tényállásra nyilvánvalóan vonatkozó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésének alkalmazása okairól nem adott számot határozatában.

A törvényszék döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggésben nem erősítette meg. Az új Ptk. számos, korábban csak a bírói gyakorlatban ismert jogi normát emelt be a törvénykódexbe, azonban a kérdéses peres eljárásban hivatkozott uzsorás szerződés [Ptk. 6:97. §], valamint a tévedés [Ptk. 6:90. §] tekintetében nem bővítette a jogalkotó a korábbi Ptk.-ban ismert feltételeket. A jogalkotói szándék pedig kifejezetten a károsultakkal, mint gyengébb felekkel szemben méltányos jogértelmezést sugall, Vékás Lajos szerint a „Ptk. szociális elemekkel átszőtt magánjogot kíván megfogalmazni”, így tehát mindenféle, a törvény szövegéhez, szelleméhez képesti, a károsultakkal szemben szűkítő értelmezés kimeríti az önkényes bírói jogalkalmazás fogalmát.

Ennél fogva tehát a jelen panaszban támadott bírói döntés kimeríti az Alkotmánybíróság által alkalmazott ún. „három feltételrendszert”.

A bíróság nyilvánvalóan önkényes, *contra legem* jogértelmezése nem pusztán processzuális jellegű jogsértés, hanem az nézetem szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének sérelmét valósítja meg, amennyiben a jogállamiság elvének egyik aspektusát, a jogbiztonság elvét sérti, amikor alapvető szerződéses viszonyokat szabályozó normákat a bíróság kifejezetten a törvények szövegével, annak szellemében ellenében értelmezi.

A testület korábbi – 2015-ben elfoglalt – álláspontja szerint ugyanis a *contra legem* bírói jogértelmezés felveti „a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének sérelmét is. A jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének

eszközévé. Ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás” (3026/2015. (II. 9.) AB határozat).

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

A panasszal érintett bírósági ítéletének végrehajtásának felfüggesztését nem kezdeményeztük.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Az ügyvédi meghatalmazást elektronikus mellékletként az alkotmányjogi panaszhoz csatoljuk.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Jelen alkotmányjogi panasz indítvánnyal összefüggésben nevünk nyilvánosságra hozatalához nem járulunk hozzá.

Kelt: Győr, 2019.06.30.

Tisztelettel:

